

Stanowisko Związku Przedsiębiorców i Pracodawców w sprawie zmiany Unijnego Kodeksu Celnego

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP) z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji Europejskiej, aby przepisy celne były lepiej dostosowane do wyzwań cyfrowej transformacji i proklimatycznej agendy Unii Europejskiej. Przedstawiona inicjatywa obejmuje kilka kluczowych obszarów, które należy zrewidować w celu wzmocnienia obecnych ram prawnych, takich jak operacje handlu elektronicznego (e-commerce), zarządzanie ryzykiem, zdolność do analizy danych oraz ochrona jednolitego rynku przed przywozem z państw trzecich towarów niezgodnych z wymogami UE.

Przepisy Unijnego Kodeksu Celnego (UKC) mogą być trudne do wdrożenia w praktyce dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Dlatego należy mieć na uwadze, żeby proponowane zmiany nie pogarszały sytuacji MŚP, które szczególnie w branży e-commerce są młodymi podmiotami i mają większe trudności z dostosowaniem się do zmian prawnych.

Rewizja Unijnego Kodeksu Celnego jest jednym z kilku aktów prawnych, które w znaczący sposób wpłyną na import produktów na jednolity rynek, w tym produktów sprzedawanych i kupowanych za pośrednictwem handlu elektronicznego. Skoro o tym mowa, warto przypomnieć, że Rozporządzenie o nadzorze rynku weszło w życie w lipcu 2022 r., a obecnie Komisja Europejska pracuje nad zmianą Dyrektywy w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Powyższe zmiany legislacyjne znacząco wpłyną zarówno na handel tradycyjny, jak i internetowy. Aby zapewnić dalszy rozwój sektora e-commerce, konieczna jest odpowiednia ocena skutków regulacji na warunki handlu w Unii Europejskiej. Ponadto, konieczne jest zapewnienie podmiotom zaangażowanym w obrót wystarczającego czasu na zapoznanie się z proponowanymi zmianami oraz zapewnienie prawidłowego i równego egzekwowania przyjętych przepisów.

Bazując na wiedzy i doświadczeniu firm zrzeszonych w ZPP, opracowaliśmy dla europejskiego prawodawcy do rekomendacji do proponowanej rewizji Unijnego Kodeksu Celnego, które najlepiej odpowiadają potrzebom wszystkich uczestników obrotu i interesariuszy.

Współpraca między organami celnymi

Największym wyzwaniem dla Unii Europejskiej jest nawiązanie sprawnej współpracy między organami celnymi i pozacelnymi. Aby skutecznie wdrożyć i egzekwować nowe przepisy, konieczne jest zacieśnienie wspólnych działań służb celnych państw członkowskich z organami podatkowymi pobierającymi VAT. Przyszłość powinna prowadzić do ujednoczenia procesu celnego, który mógłby odbywać się za pośrednictwem jednego oficjalnego kanału komunikacji z administracją publiczną.

Stworzenie jednolitych ram dla odprawy celnej byłoby korzystne dla jednolitego rynku i zwiększyłoby bezpieczeństwo handlu międzynarodowego. Z tego powodu uważamy za słuszne korzystanie z danych już posiadanych przez władze publiczne i sprzyjanie wzajemnej ich wymianie między odpowiednimi jednostkami administracyjnymi. Takie uproszczenie procedur przyniosłoby korzyści uczciwym kupcom, których regularne i zgodne z przepisami działania biznesowe byłoby łatwiej prowadzić. Organom celnym byłyby mniej obciążenie pracą dzięki prostszym procedurom. Zapewni to równe szanse i ochronę rynku przed nieuczciwymi podmiotami, które mogą zagrażać konsumentom i uczciwie prowadzącym działalność przedsiębiorcom.

Podmioty, które prowadzą uczciwy handel na jednolitym rynku, tworzą pozytywną wartość dodaną dla Unii Europejskiej. Dlatego nie powinni być obciążeni dodatkowymi obowiązkami utrudniającymi im działalność. Zagrożeniem, któremu powinna przeciwdziałać rewizja UKC, są podmioty wprowadzające do bloku produkty z pominięciem wywiązywania się z obowiązków podatkowych. Produkty wprowadzane przez te podmioty mogą być niebezpieczne dla konsumentów końcowych, ponieważ mogą nie spełniać europejskich norm bezpieczeństwa.

Reforma pakietu e-commerce przeprowadzona w 2021 r. wprowadziła szereg usprawnień w funkcjonowaniu procedur celnych. Ważnym narzędziem przyczyniającym się do tego jest Import One Stop Shop (IOSS), który wprowadził centralny mechanizm raportowania i zbierania przesyłek importowych o wartości do 150 euro.

Biorąc powyższe pod uwagę, uważamy za zasadne zwiększenie efektywności odpraw celnych poprzez wykorzystanie danych już posiadanych przez urząd, sprawny transfer tych danych oraz przyjęcie lepszych procedur, które skutecznie rozwiną współpracę pomiędzy służbami celnymi państw członkowskich a organami podatkowymi. Ponadto, zalecamy rozważenie możliwości weryfikacji danych gromadzonych przez organy celne jako „danych o porównywalnej jakości”. Docelowo, pożądanym efektem będzie ujednoczenie procedur dla uczciwych handlowców i operatorów oraz zwiększenie wykrywalności nieprawidłowości wobec nieuczciwych uczestników rynku.

Zaufani handlowcy jako beneficjenci prostszych zasad

Aby zwiększyć skuteczność unii celnej, ustawodawca powinien rozważyć wspieranie przedsiębiorstw o ugruntowanej pozycji, czyli tych które dowiodły, że przestrzegają przepisów, oraz przeniesienie uwagi organów celnych na oszustwa i inne obszary ryzyka.

Dla małych i średnich przedsiębiorstw zgodność z UKC może stanowić wyzwanie i sprawiać trudności w przestrzeganiu warunków celnych. Dlatego opowiadamy się obowiązkami lepiej dopasowanymi do potrzeb uczestników rynku. Zmniejszenie wymagań powinno uwzględniać pozycję rzetelnych kupców oraz bezpieczeństwo handlu z konsumentami.

Zmiany w UKC muszą koncentrować się na tworzeniu spójnych, wydajnych procesów a przyznawane instrumenty dla władz powinny uwzględniać perspektywę biznesu. Obecnie największym wyzwaniem dla Unii Europejskiej jest współpraca między organami celnymi i niecelnymi w państwach członkowskich. Poprawa współpracy między nimi oraz dalszy rozwój mechanizmów (np. Import One Stop Shop) przyniesie korzyści wszystkim stronom.

Beneficjentami tych zmian będą nie tylko upoważnieni wykonawcy (Authorized Economic Operators). Wydajne, uproszczone procesy scentralizowanej odprawy i możliwość uzgadniania zapisów w Import One Stop Shop dla legalnych właścicieli firm, a także małych i średnich przedsiębiorstw, samodzielne rozliczanie obowiązków celnych w podobny sposób jak raportowanie i rozliczanie VAT, usprawniłoby procesy handlowe oraz ograniczyło działania wymagane od organów celnych na granicy.

Podejście do wymiany danych

Aby jeszcze bardziej wesprzeć egzekwowanie przepisów celnych, musimy zwiększyć jakość i ilość obecnie dostępnych danych. Dobrą strategią jest zapewnienie systemu z jednym oknem (single window), który ułatwi procesy celne, usprawni zarządzanie ryzykiem i poprawi wprowadzanie danych, a także umożliwi ponowne wykorzystanie ich przez władze, sprzedawców i konsumentów. To klucz do skutecznego sprostania wyzwaniom, jakie niesie ze sobą nowoczesny handel internetowy.

W tym celu należy ustanowić zbieżne i znormalizowane interfejsy między nowymi a istniejącymi systemami, aby uniknąć zbędnej sprawozdawczości. Platformy już zgłaszają dane VAT dotyczące sprzedaży dokonywanej przez strony trzecie a prowadzonej za pośrednictwem ich platform do IOSS. Ponadto dostawcy usług płatniczych od 2024 r. będą udostępniać dane za pośrednictwem Centralnego Elektronicznego Systemu Informacji Płatniczej. Udostępnianie danych, wymiana danych między systemami oraz udostępnianie danych przez inne podmioty w łańcuchu dostaw z pewnością usprawni wykrywanie oszustw, ryzyk niefinansowych i niedoszacowania.

Oczywiście muszą istnieć środki egzekucyjne i odpowiednia odpowiedzialność wraz ze wspomnianymi wcześniej usprawnieniami wymiany danych. Warto zauważyć, że pomimo podjęcia działań w zakresie wymiany danych celnych, nie wszyscy przewoźnicy odpowiadają za zgłoszenia celne w zakresie art. 23.3 Konwencji UPU (Światowa Konwencja Poczтовая).

Komisja Europejska będzie zwracać uwagę na kwestie prywatności i bezpieczeństwa danych w odniesieniu do informacji wrażliwych oraz czy wymiana odbywa się w bezpiecznych środowiskach niedostępnych dla złośliwych stron trzecich. Szczególną uwagę należy zwrócić na wymianę informacji na etykietach wysyłkowych, odniesieniach podatkowych lub numerach rejestracyjnych IOSS.

Należy zachować ostrożność przy regulacji odpowiedzialności za dane udostępniane w tych systemach. Platformy handlowe w obecnej formie zależą od danych dostarczanych przez sprzedawców i mogą nie mieć środków służących do weryfikacji dokładności większości wskaźników.

Rozwój rynku e-commerce i wyzwania związane ze skutecznym poborem podatku VAT i ceł

Doświadczenie zdobyte przez uczestników mechanizmu raportowania IOSS pozwalają na sformułowanie kilku propozycji usprawnień, które mogą ułatwić podmiotom zgłaszanie powstania takich obowiązków i zapłatę kwoty podatku w celu wypełnienia obowiązku podatkowego. Rekomendowane zmiany pozwolą na efektywniejszą ścigalność podatków.

Wzmocnienie funkcjonowania systemu IOSS poprzez usunięcie niespójności między krajowymi organami celnymi oraz rozbieżności między przepisami prawa celnego i VAT usunie obecną niepewność prawną dotyczącą stosowanych procedur.

Wierzymy, że sprawne uzgodnienie danych pomiędzy organami celnymi i podatkowymi pozwolą na wzajemną weryfikację danych już posiadanych przez organy administracji publicznej. Praktycznym przykładem braku takiej współpracy jest niezdolność organów celnych w kilku kluczowych krajach rozładunku importowanych towarów do rozpoznawania numerów IOSS w zgłoszeniach celnych H1. Taka niedogodność prowadzi do konieczności podwójnego opodatkowania VAT, mimo że kwalifikują się do procedury w ramach IOSS.

Doceniamy działania państw członkowskich w ramach Komitetu ds. VAT, które uzgodniły tymczasowe rozwiązanie dotyczące zwrotu podwójnie zapłaconego podatku VAT w ramach procedury IOSS. Jest to jednak rozwiązanie tymczasowe i nie usuwa pierwotnej przyczyny problemu, czyli niezgodności z celnym systemem informatycznym.

Kolejnym aspektem wymagającym poprawy jest brak bezpieczeństwa dla numerów IOSS. Obecnie nie ma możliwości weryfikacji podmiotów zarejestrowanych w systemie przez służby celne. Możliwe jest jedynie sprawdzenie, czy dany numer IOSS jest ważny bez możliwości wskazania podmiotu posługującego się danym numerem.

Ponadto system obsługujący procedurę IOSS nie posiada kompleksowego powiązania między identyfikatorem dostawcy a poziomem transakcji wysyłkowej. Oznacza to, że nadużycie numerów IOSS może być przypadkowe lub celowe, ponieważ podatek na granicy obciąża wówczas podmiot rejestrujący numer IOSS, a nie ten, który rzeczywiście wysyła paczkę. Rejestrujący IOSS zostaje obciążony koniecznością uzgodnienia różnic między deklaracjami IOSS a danymi celnymi UE. Takie działania mające na celu wprowadzenie w błąd organów podatkowych może być celowe. W takiej sytuacji rejestrujący IOSS zostaje obciążony kosztami i musi udowodnić nieautoryzowane użycie kodu. Ostatecznie Skarb Państwa traci wpływy z podatku VAT.

W związku z powyższym wymieniliśmy kilka rekomendacji wprowadzających zmiany w funkcjonowaniu systemu IOSS tak, aby był on komplementarny z unijną polityką celną.

Po pierwsze, należy wdrożyć stały mechanizm zapobiegający podwójnemu opodatkowaniu przesyłek. Wprowadzone rozwiązanie tymczasowe należy uznać za pozytywne. Jednak do utrzymania spójnego działania systemu niezbędne są kompleksowe rozwiązania.

Po drugie, krajowe administracje celne powinny zostać wzmocnione, aby mogły weryfikować wszystkie przesyłki kwalifikujące się do IOSS, w tym te objęte zgłoszeniem celnym H1. Wyeleminuje to potrzebę utrzymywania przez sprzedawców wielokanałowych systemów podwójnego importu dla przesyłek o niskiej wartości. Dodatkowo przyniesie to również korzyści administracji, ponieważ nie będzie musiała zarządzać podwójnym systemem w przypadku importu o niskiej wartości.

Po trzecie, należy wzmocnić ochronę i bezpieczeństwo weryfikacji opartej na IOSS. System zapewni bezpieczeństwo i ochronę rejestrujących IOSS przed potencjalnymi konsekwencjami wyłudzenia podatku. Naszym zdaniem zapewni to równe szanse, zapobiegając nadużywaniu numerów IOSS.

Po czwarte, konieczne jest wyeliminowanie istniejących rozbieżności między przepisami dotyczącymi podatku VAT a przepisami celnymi. Przykładem takiego rozwiązania jest zakres podatku VAT IOSS oraz nowa zasada właściwego urzędu celnego na podstawie art. 221 ust. 4 UKC/RW odnosząca się do przesyłek nie kwalifikujących się do IOSS <150 EUR, takich jak produkty B2B i podlegających akcyzie, wymagających natychmiastowej odprawy w ostatecznym kraju dostawy, co prowadzi do problemów z możliwościami u brokerów i partnerów logistycznych ds. celnych.

Po piąte, uważamy, że za najbardziej optymalne rozwiązanie przeniesienie odpowiedzialności za ryzyka pozafinansowe na importerów. Importerzy w łańcuchu dostaw mają na ogół najlepszą wiedzę na temat kupowanego produktu.

Strona mająca najlepszy dostęp do danych celnych zostanie wybrana do kalkulacji opłat celnych, jeżeli ustawodawca rozważy rozszerzenie odpowiedzialności agregatora. Przeważnie sprzedaż Business-to-Consumer odbywa się zgodnie z ugruntowanymi zasadami DDU/DAP Incoterms, więc odpowiedzialność za odprawę celną spoczywa na kliencie końcowym. Z naszego punktu widzenia w procesie sprzedaży DDP sprzedawca odpowiada za opłaty celne, ponieważ ma wgląd w kraj importu oraz proces odprawy celnej.